

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Elofizetési pénz s minden közlemény Főpiazcz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. János** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:
Öt hasábos petit sorért 5 kr.
Nyitlécen megjelenő közlemény 3 hasábos 15 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szinte több izibeli hirdetések mátol fogva, alku szerint a **legolcsóbb** árért.

Bélyegdíj:
minden belgtatásért külön 30 kr.

Előfizetési árak:

Helyben
Félévre 6 ft.
Három hóra 5 ..
Postán küldve:
Félévre 7 ft.
5 hóra 5 .. 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

A XIX. század csodája.

Oly korban élünk, midőn már a legesodálatosabb és első pillanatra lehetlennék látszó dolgok, nem agyremék többé.

Valamennyi csodatétel, mi az ó és újabb korból ismeretes, már avult fogalom; a tudomány földerítő világa elvetette azoknak zomanczát és fényét, ha ugyan voltak ily tulajdonságai!

És mégis, most, midőn a természettan már oly fokon áll, hogy az azon alapult tüneményeket nagyon könnyen meg tudjuk magyarázni, midőn phrenologiai tanulmányaink után a kaponyarendszérből világosan látjuk, hogy e siralom völgyében oly tökéletes szervezettű fő, mely mindenben csalhatatlan legyen, — minthogy annak viselője „bűnben fogantott”, mert szülői élvezék a „jó és gonosz tudásának fája”-ról a tiltott gyümölcsöt, — nem létezhetik: most a XIX. században üti föl fejét egy chimera.

E csoda: a pápa csalhatatlansága!

A római zsinatnak állítólag ez lenne szönyegre kerüendő egyik tárgya.

Nagy vakmerőség a mai időben éfélélt állítani, hogy a gyarló földi lény egyszerű szülötte, kit szerceuse és kedvező körülmények magas pólczra emelnek. már azonnal tökéletes és csalhatatlan.

És mégis Rómában azt akarnák hitágazattá emelni, korunknak a fölvilágosodottság korának kigunyolására.

A tisztelendő atyák oly butáknak képzelik-e a jelenkor keresztyén hveit, hogy éfélé csodát rájuk erőszakolni egyetlen pillanatra is nem átalnának? Alig hihetjük.

Most már egészen más politikát kell követnie a szentszéknek, mint a régi sötét századokban, mert avult, nevetséges vélekedéseknek világra erőszakolásával a mai időben állandó sikert aratni nem lehet.

Ha a mai időben a szentszék boldogulni s diadala babérainak örülni akar, ne új hitágazatok faragásával veszítse a drága időt, hanem inkább arra törekedjék, hogy a régi és elavultakat felesleges czafrangjaitól takarítsa meg, s emelje hitágazattá azt, mit a józan ész, a természet és a mai tudomány és felvilágosodás ujjal kimutat.

Onéreztes és okos embert bosszant az, midőn a tisztult eszmék világában oly képtelenségeket kiáltanak ki a hit kalauzai jelszókul, melyeket a mai kor már rég elítélt s most legfelebb csak megmosolyog.

Pedig nincs keserveőbb dolog, mintha valaki a veveséssé teszi magát.

A hit vezérlő kalauzainak, tiszteletet s tekintélyt kell maguk iránt kelteni; de ez csak akkor lehetséges, ha oly oldalösvényt nem mutatnak a kalauzok, melyről egy tekintetre átláthatja minden józan ember, hogy az nem az igazi, csak a tévösvény! — Ha azután ily ösvényt a kalauzoló pástorokat a jámbor juhok nem követhetik: ne essék nekik zokn.

No, de ne ítéljük el előre a zsinatot. Hiszen amennyi magát okosnak és bölcsnek tartó ember ott, a világ minden részéből összekerül, lehetetlen, hogy világos nappal, lámpa nélkül is, meg ne ta-

lálják a valódi ösvényt, mely a — lélekismeret vallásához vezérli a híveket!
Félre tehát a csodával, mely a pápa csalhatatlanságából táplálkozik!
Ovilági mesés szörnyek légkörünkben többé élni ugy sem képesek!

De tegyük fel, hogy annak a szent zsinatnak sikerülend kimondani azt, hogy a pápa csalhatatlan: mi következményei lesznek ez új hitágazatnak?

A sötétség birodalmát még tán egy darabig, roskadt oszlopain fentarthatják; tán a jezsuiták veszélyes tana — mely minden eszközt szentnek tart, mely az egyházi s világi hatalom öszpontosítását, egyesítést előmozdítja — tán még egykét követőre is fog találni; tán szent Péter temploma, melyben az első apostolok tiszta erényeinek emléke él, még egy darabig akadályozva lesz, hogy a keresztyén világosodás sugárait befogadja.

Hanem a korszellemnek, haladásában feltartóztatatlan előretörékvése le fogja végre a gátakat rombolni hatalmával, melyek az általános mivelődés utjában állanak; és a vallás- és lelkiismereti szabadság — mely minden embernek vele született tulajdona — előbb-utóbb kivívja diadalát a mindenhatóság jelvényeit magában hordani hívőklerus erőfeszítései ellenében is!

Sőt azt hisszük, hogy, ha ezen, a XIX. század csodáját csakugyan megengedné szülemeni a természet; ha a pápa csalhatatlansága, a klerus felvilágosodott tagjai ellenzése mellett is hitágazatképpen megállapíthatók: — még maga ezen szörny-szülött lesz leggazdagabb forrása a világosodás terjedésének. Ugyis a történetek legfeketébb pontjaiból fejlődnek az emberiség legszebb virágai.

S talán a korszellem, ily csodaszülötte által fogja meggyilkoltatni a szövetség rosz nemtőjét.

Talán e csoda szülení magá a XIX. század második csodáját: a pápai önkényhatalom megsemmisülését!

A csodaszörny tehát azt fogja épen elnyelhetni, amiből született: a pápa hatalmát!

Ez lesz aztán a világ által szivesen látott csodája a XIX. századnak, mely a pápai csalhatatlanságot rombadöntve: a hit- és lelkiismeret szabadságát megalapíthatja!

Mit a mivelődés szelleme mielőbb hozzon létre, Krisztus dicsőségére, és az emberiség javára!

Ujdonságok.

A nőgyűlet választmányának, a mult gyűlésben kitűzött gyűlése, közbejött akadályok miatt, nem a polgári casino helyiségében, nem is dél előtt, hanem a városháza kis tanács teremében fog folyó hó 28-án vagy is jövő vasárnap délután 3 órakor megtartatni, melyre is a választmányi tagok czennel meghívotnak. Debreczenben nov. 25-én 1869.

Bethlen Mikó Róza elnök.

A vasúti átjáró az indóház közelében a helybeli közlekedést nagy mértékben gátolja, a miatt, hogy most már mind a régibb, mind az újabb vonalon gyakori vonatmenetek és gépsétáltatások fordulván elő, az átjárót gyakran elzárják; midőn pedig ismét kinyitják, a szekerek tolongása oly nagy az átjárón, hogy könnyen szerencsétlenség történhetik; a mint, hogy történt is már. Annál fogva, sürgetős szükségé vált: még egy átjárónak készítése, ha másutt nem a Pestféle vívó oldalon.

Reméljük, hogy hatásunk, megvizsgálván ez

ügyet, igyekezni fog a bajon segíteni. Mert ott, hol életveszély is foroghat kérdésben, követelni is lehet!

Nyilvános köszönet. — A debreczeni ref. főiskolai tápintézet részére mult heten gyűjtött kegyes adományok összes mennyisége készpénzben 599 ft 46 kr. a. é. 7 köből 3 1/2 véka tiszta búzát 32 köből 3 véka kétszeres búzát, 29 köből 1 1/2 v. csős tengerit, 1047 kötés tengerit, külön a gymnasiumi jótéteményes — szolga — tanulók számára 107 ft 71 kr. a. é. tevén: alólirt főiskolai igazgatóság kötelességének ismeri a kegyeletes áldozatot tisztelettel köztudomásra juttatni, egyszersmind a debreczeni ref. egyház tisztelt tagjai s e nemes város minden rendű polgárai s lakosai irányában a szives adakozásért háláját, köszönetét nyilvánosan kifejezni. — Kelt Debreczenben 1869. nov. 25.

A főiskolai igazgatóság.

A joghallgatók tegnap este 6 órakor tartott közgyűlésén, Kovács Ferencz elnök tanár felügyelete alatt, a jogász bálra nézve, következő intézkedések tettek: elnökül Szunyogh Bertalan III. éves joghallgató egyhangulag megválasztott. Bizottmányi tagoknak e következők, Komlóssy Arthur II. éves 35 szavazattal, Luby Gyula II. é. 32 sz., Szilasy Ernő I. é. 31 sz., Fráter Zoltán III. é. 28 sz., Ujházy Sándor III. é. 26 sz., Szunyogh Szaboles II. é. 24 sz., Fekete József III. é. 23 sz., Paksy József II. 22 sz., Kálmáncshelyi Mór II. é. 21 sz. Jegyzőül egyhangulag Ujházy Sándor III. éves joghallgató választott meg. Történt többféle eszmecsere, hogy és mi módon lehetne a színházat megnyerni, de még tökéletes tisztára a dolog nem hozott, az ugyan határozatba ment, hogy minden áron jótékony czélra adatik a jövedelem. Óhajtható volna, ha a szinügyi bizottmány kedvező feltétel mellett átadná a termét. Ugy is rég nem volt már jogász bál.

Közegészségügyi orvosi jelentés Deb. okt. hóról 1869. Az időjárás okt. hóban kellemes ősz volt, első fele száraz meleg napokkal telt el, míg második felében bő esőzések áztatták a szomju földet, s ujenyésztesre hozták a kopár legelőket — eső esett 12 nap 41. 34. párisi vonal csapadékkal. A hőmérő legmagassabb állása 2 án délben + 21. 4. R. legalau-328" 80 és 337" 42. párvonal közt változott. — Uralkodók az északi szelek voltak. A közegészségü állapot az idő változással együtt járt, a hó első felében ritkábbak voltak a megbetegülési esetek, a hó 2-ik felében gyakoriabbak, uralgott a hurutos bántalom, mely egyiránt támadta meg a légző szerveket és a bélcatornát — a váltó lázi esetek ritkultak, a visszaélések azonban makedesok lettek: ezenkívül elszörva vörheny, pokolvar és orbáncz mutatkoztak.

A polgári kórházban a betegforgalom következő volt:

Átjött okt. hórol	fi 14	nő 11	= 25
Felvétetett okt. hó.	— 18	— 13	= 31
Elbocsátt. okt. hó.	— 22	— 10	= 32
Meghalt okt. hó.	— 1	— 2	= 3
Maradt okt. hóra	— —	— 9	= 12

Halálozás: Meghalt az egész városban, be nem számítva a katonai kórházat, finemü 73, nőnemü 64 = 137.

Népesedés: Született, be nem számítva az izraelitákat, fi 87, nő 81 = 168.

Házasságra lépett 19 pár.

Öngyilkossági eset kettő fordult elő, mind egyik finemü.

A hasznos háziállatok egészségi állapota a legelő megújulásával javult — a szarvasmarhák közt uralgott száj- és lábujás alább hagyott.

Debreczen, nov. hó 19 én 1869. Dr. Tegze Imre, tisztí orvos.

A lapunk 104-ik számában „kellemetlen zaj” czim alatt beküldött cikkre vonatkozólag a 98. számú támlásszékre nézve a zavar onnan keletkezett, hogy azon jegy a téparancsnokság által használtatott tavaly, s az azon helyen ült szemléstisztt azon jegyet az idén is jogosan használhatni vélte, míg másfelől ugyanazon jegy másnak is kiadott, mivel a színházi igazgatóság a tavalyi jegyre nézve nem értette, hogy avval az idén is jární lehet a szemléstisztnak. A hiba onnan eredt, hogy az igazgatóság hivatalosan nem tudatta a téparancsnoksággal a tavalyi jegy nem hasz-

választások
arquis a „Ti-
által közölt
czeg részétől
n alapszik.
tott helväs-
res 3 ft 57 kr.
kr, tengeri 2
szák burgonya
27 ft, 1 mázsa
sok vidéki va-
ft, sötalan 2
napon is pa-
árak nem vá-
zerekből 75-
lt éjjel lanyh-
at.
üst 122-70
hKároly.
egyzék
ártmányairól
ségmentese-
n. ében, fu-
kül).
ft.
emü 14 —
— 14 —
— 13 80
— 15 60
— 12 80
— 12 40
— 11 40
— 10 60
rendü 9 40
— 7 00
rendü 6 60
rendü 5 00
— 7 80
— 5 20
— 11 —
— 16 —
— 11 —
— 11 —
— 10 —
— 5 —
— 2 —
— 4 —
ft lefize-
ban a verő
az elviteltől
alatt, hiba
szaszállítá-
szaszaküldöt-
60 kr.
70 kr.
1869.
Bode János.
Raktáram: Debreczenben, főpiazcz 2135. sz.
Telekki-bez ez. saját házában.
168. 3-6

nálhatását. S így a félreértésből keletkezett általános megrovás a szemlést tiszt személyére nem érthető.

* * Az ujdonságok közé kell már azt is írunk, hogy valahol a kövezetet csinálják. Ezért emlíjük meg, hogy a hagyomány és a nagy-templom mellett egy kis darab helyen új gyalogjárdát raktak. No csak tovább, ha már bele kezdtek.

* * Miklóssutczán is igen alkalmas burkolat lehet. A minap egy bérkocsis felakaráván menni a csinalatlan „csinált“ utra, azt semmiképen nem teheté, inkább feldült a kocsija (persze, hogy) a sárba; ő pedig szépen arcra vágódott, s ott hagyta a földön photographiáját, képzelhetjük, hogy megtörténhetett volna mason is.

Fővárosi értesítő.

= Pesti fecsegések. (Vendéglő a „nap“hoz. — Szegény milliomasok, gazdag koldusok. — Boldog szerencsétlenek, és szerencsétlen boldogok.)

„Hej, be szép az a Pest, Istenem be szép! Benne milyen uri, s nem kevély a nép!“ Így kiálltott fel egyik koszos költőnk szerint a „falusi kis leány Pesten.“ S valóban sok igaza volt e falusi kis leánynak. Az, ki e fővárosi életet csak felületesen, a külső máz, a csillogás után ismeri, mily boldogoknak tarthat minket, kiket sorsunk a fővárosi zajok tömkelegébe bele dobott. Ó mi valóban boldogok is vagyunk, mi boldog pestiek! — no már ugy a vaczi utcái sétáló és kirakatok után itélve.

De fordítsuk meg a kép lapját — ne rettenj meg nyájas olvasó, nem akarom arra mindazon sötét színeket felrakni, mik netalán rendelkezésemre állanak, hanem ezuttali fecsegésben félreveszem a fátyolt az avatatlank előtt a maga teljességében nem ismert fővárosi nyomor felől, melyet az uton útfélen szemünkbe ötlő fény, cizcizoma, álcisillogás oly ügyesen tud különben elleplezni. — De hol marad e czimbán ígért nagyszerű vendéglő, kérdezi a nyájas vidéki olvasó, mindjárt ott lesznék kérem, mert ha a Lipót templom közelében járunk, ahig kell pár lépést tennünk azon helyig, melyről éppen fecsegni akarunk. Valahogy azt ne gondolja a t. olvasó, hogy valami részvényekre alapított új vállalatról van szó, — az új vállalatoknak ezuttal szünideje következett be, — a sok bukás, meg az a sok teméttelen pénz, mi a magyar pénzügyminister kimutatásában feleslegként schwarcz, auf weiss a papíron többletezik, az időtájt rettenetes elvették a részvénytársulatok alapításától a kedvét minden tökepenzes halandónak. Vagy talán Duchange ur vett bucsut Európá, már tudniillik duna-parti Európa szálloda kapufélfájától, s nem elégedve meg egy egész világrész protecturaturával, a mindenség felett uralkodó nap védszárnyai alatt akar világra szóló intézetet nyitni, az emberi azon szükségletek kielégítésére, melyért, hogy naponkint meglegyen, a közös iskolából semmi szim alatt ki nem tiltható miatyánkban mindennap esdeni szoktunk.

Bár mind a részvényhotel, mind az Europa, fényesen vannak felszerelve, s mindkettő világra szóló hírrel bír, de mi ezen felszerelés azon vendéglőjéhez képest, a nyájas „A nap“ czime alatt akarunk bemutatni neked nyájas olvasó. E vendéglő étterme minden évszakban ujonan rendeztetik be, a világítás tökéletes megszégyeníti még azon gázkandelaberekét is, melyek annyi év után a debreczeni színház előtt valahára — átadattak rendeltetésüknek. A mi meg a fűtés egy

méretűségét illeti, annak pártját találni plane lehetetlen, s a felszolgálás pedig egészen az egyenjogúsítás elvére van alapítva, a mennyiben csuffá teszi a szolgálót mindazon vendéglőkben, hol a borralalók éppen nem demokratikus intézményének befolyása alatt áll a vendégeknél lassabb, vagy gyorsabb kiszolgálása.

E vendéglő magasztos födélzetét a szép, néha kék, néha felhős szürke ég képezi, a világítást a nap eszközi, melyről a vendéglő nevével kölcsönöztük, s télen nyáron a légfűtés van alkalmazva. Egy talicskán roppant pléhszerpenyő áll, benne izzó szén, s ennek tetején terjedelmes kondér párjával, az egyikben bableves, a másikban káposztás haluska — fekete mint a vargakerti föld — párolog. Az előbbi adagja három, az utóbbi hat krajczár. A szegény éhes napszámos, az átfagyott rongy és csontszedő, a béna koldus várva várja 12 órakor a szokott helyen a vándor vendég megérkezését, s miután tény az, hogy az éhség a legjobb szakács, óh mily izletesnek találja a sok szegény gyomor e sokak előtt csömörletes kotyvalékokat.

Ez a vendéglő „a naphoz“, melyet itt Pesten azon nép nevezett így el, melyet még fagyóban, éhezében sem hagy el egészen jó kedve és humora.

A ki ugy 12 óra tájt a lipótvárosi basilika mellett téren keresztül megy, az megsejtelheti, hogy nem mese az, mit itt elfecsegtünk, s tudtunkkal ez nem az egyedüli vendéglő, mely a naphoz czimezve a szegénység legszerencsétlenebb osztályának egyik jótéteményeit tekinthető.

Vasárnaponkint a vándor vendéglős emeltebb hangon tudatja vendégeivel az örömhirt, hogy ma 15 krajczárért háromféle étel áll rendelkezésükre; s a harmadik fazékáról önelégült arccal emeli a fedőt, melyben rizs, hus és burgonya puhára főzve békés egyetértésben várják, ha nem is vég, de még is részbeni elpusztulásokat, — mert hiszen tudjuk, hogy a természetben semminek elveszni nem szabad.

De vajon azon dusszagok, kik naponkint ezeket és ezeket tesznek a kártya, a börzejáték koczkájára, s összehalmozott gazdagságukkal és kincseikkel soha nem tudnak megelégedni, sőt még ha tönkrejutnak is a valóban szegényekhez hasonlítva, még mindig krocziusi vagyon felől rendelkeznek, s bőségben tobzódanak, vajon tudják-e ezek, vagy gondolnak-e arra, hogy vannak oly nyomoru sorsban élő teremtmények, kiknek naponkint az éhség és a hideg kinjaival kell küzdeni, kik a napi munka után csatornában és legalább a szél-től védelmező árokban várják az új nyomorúságokat hozó nap virradását, s ha a megfagyástól félelem végre valami pálinkabódéba hajtja be őket, annak egyik szegletében, e lassu méregből néhány krajczár ára mellett fogyaczogva lesik a napnak némi melegét mégis ígérő első sugarát, vagy azt, hogy a dagadó párnák közül ásitva feltápázkodó rendes emberek egyike, szitkozódva dobjon pár krajczárt a nyomorult és szemtelen koldus nép markába.

Óh, az a hideg, óh, az a éhség! mily boldogok is azok, kik a szegény fővárosi koldus nép telének e két ijesztő rémét csak hirtől, hallomásból ismerik. Fáj a kebelnek e nyomor még látni is, hát még azok mit érezhetnek, kiknek bőség és boldogság helyett a vaknak festett sors csupán ezt adta osztályrészül? S daczára mindennek, mégis mily találó volt azon elnevezés, melyet Jókai egyik jeles regényének adott. Ó mily sok igazat foglal magában ezen czim: „Szegény gazdagok!“ Kiket a sors jobb keze megáldott, kik nem ismer-

Lavina több bevásárlást tett, de ezt nem a szokott érdekeltséggel végezte, mert az ezredes levele igen nagy szegyet ütött fejébe; kíváncsi volt tudni, hogy mit tartalmazhat az, s hogy elmondja-e az egész dolgot anyjának; de ez esetben anyja meg fogná őt akadályozni annak elolvasásában, s erről azonban nem igen örömet mondott le. Talán szerelmes levél lesz az? E gondolatnál Lavina elpirult, s nem tudta megakadályozni, hogy szive hangosabban ne dobogjon.

Lavina képzelmeiben a regény világ sok képei tüntek fel; valónak hitte azt, hogy az ezredes a levélben kezét kéri meg, s már mintegy látta magát szellemileg a nemes lelkű játszani, ki Arthur kedvéért a gazdag előkelő ezredesről lemond.

Lavina örült, és szerencsésnek érezte magát e felett, hogy vele ez történt, vele, ki oly elvonultan élt, s az eredmény az lett, hogy semmi áron nem akart lemondani a levél olvasásáról. Azon nagy és nevezetes elhatározás érelődött meg benne, hogy csak akkor fogja tudósítani édes anyját, Elint és Arthurt, ha már az egész ügyet ő maga, idején befolyás nélkül elvégezte.

Tündöklő szemekkel, büszke magatartással és hangosan dobogó szívvél érkezett haza.

A nap igen hosszúnak tetszett Lavina előtt, mert roppant türelmetlenséggel várta az ígért levelet, s annyival inkább, mert eddig még neki nem szólt előtte szerelméről.

Arthur és ő gyermekésgüktől kezdve mindig együtt voltak, kölcsönös hajlamuk azóta nőtt és szellemmé változott át, a nélkül, hogy arról valaha szóltak volna egymásnak. Ugy állott a dolog, a mint azt Lavina mondotta volt; érezte szívében, hogy Arthur őt szerette, s hogy férj és feleségnek kell lenni belőlök. A lélek hallgatásának szövetsége volt ez, melynek nem volt szavakra szüksége, hogy megértessék.

Soha senki nem említette a családban és környezetben, hogy Arthur férjed fog lenni, soha nem mondotta Arthur, hogy nőmmé leendesz, s Lavina azt még is elhatározott dolognak tartotta. Bizonyos, hogy sem

rik, csupán hirtől a nyomor, kik védve vannak a szűkölködés és az elemek ellen, ó ezek még csak való sejtéimével sem bírhatnak azon életmódról, melyet a szegény nép közül oly sok ezernek a panasza egyetlen jajjal nélkül folytatni kell. De ha nem mind arany az, a mi fénylik, s ha szemünk átlát a szítán, ha kezünk tudja, miként kell félrelebbenteniünk a világot kápráztató csafarangokat, ha bele pillanthatunk a lélek mélyébe, s nem csupán a külső, a csalékony álaraz után itélünk, ó mily bámulva vesszük akkor észre, hogy a szerencsétlenség éppen ott tanyáz, hol a felesleges bőség fénye az irigyszenvedők szemét elvakítja, s hogy éppen a szegénynek csendes szerény kunyhójában, melyre csak szánalommal gondolunk, gyakran a boldogság és megelégedés napjának tavaszi sugaraival találkozunk. Innen adtuk feleségünk utolsó cikkének a czimet, „szerencsétlen boldogok, és boldog szerencsétlenek.“

No de elég ebből annyi, ezt is csak azért fecsegetem el, hogy minket „boldog pestieket,“ valahogy tud boldogoknak ne tartson a nyájas olvasó, s ígértem, hogy legközelebb valami vig, neveltető tárgyat fogok fecsegtollam alá erőszakolni.

Isten velünk.

* * Csengeri Antal — hirtől — az alakítandó államszámvevő-szék elnökségére volna kizemelve a kormány által, de ő ezt nem akarja elvállalni.

* * A hirlapbélyegeltörlesztésről szóló törvényjavaslatot — mint mondják — a pénzügyi bizottság is elfogadta — nagy szótöbbséggel. Most már bizonyosnak tarthatjuk, hogy az országban is teljesülni fog e régi közös óhajításunk. Megszabadul korszerűtlen békójától a sajtó, melyet eddig a kormánypart is „kegyeletes“ hévvel tartott rajta. Lesz tehát mégis valami, a miről az ellenzékiek is elmondhatják: no ez „vívány.“ Ha Andrassy itthon volna, bizonyosan ezt is saját víványai közé sorozná.

* * A „Hon“ keddi esti lapja másban közöl „zsványkrónika“ czimvel egy bünsorozat, de ezek még csak a „legújabb időből“ valók.

* * Frohner pesti szálloda-tulajdonosáról hírelték, hogy a pénzkrisis folytán ő is megbukott. Azonban e hirt most már némelyek alapítalannak mondják. Mi is örvendünk az ily hírek megczáfolásának.

* * A pesti jogászok, báljukra vonatkozólag tartott gyűlésükben azon sajtóságos kérdés merült fel, hogy magyar, vagy német ruhában jelenjenek-e meg a vigalmi helyen? — És még a sajtóságosabb, hogy össze nem tudván egyezni, szavazásra került a dolog, s legsajtóságosabb, hogy két szótöbbséggel elhatározták frakkban és bugyogóban jelenni meg. A magyar-ruhás párt nem akart tágitni, ivet boesított el, melyre az elvrokonok írják fel neveiket. Na már a debreczeni jogászok ily kérdést...

* * Hiába, Pest csak Pest! Ott már a tolvajlást omnibuszokon is gyakorolják. S különös, hogy e jó madarak is jobban rokonszenveznek a nökkél, legalább a tolvajlást leginkább nőkön követik el. Csak vagy kettőt kellene példásan büntetni, — ha volna kinek?

* * A kis főhercegnő Mária (Amália Valéria) a királyné utazása esetében Pesten maradt, írják róla, hogy már kissé járt is tud, (szül. 1868 apr. 21.) és magyar s angol nyelven is beszél keveset.

anyja, sem Elin soha nem gondoltak erre, mert Arthurnak Lavina iránti hajlamában nem láttak egyebet a rokon baráti érzelemnél. Nem lehet tehát rajta csodálkozni, ha Lavina egy 18 éves leány élnétségével, kíváncsiságával ohajtotta tudni, hogy miképen szoktak egy leány előtt szerelemről beszélni. Hogy a levél arról szólani, a felől Lavina bizonyos volt, mert igen jól emlékezett még az ezredes forró pillantásaira, s bár mennyire ártatlan legyen is egy nő, még is, mintegy ösztön szerülég észreveszi azt, ha egy férfi által szeretetik.

Ti talán, kissé szigorubb gondolkozásu olvasónőim, azt kívánhatnátok Lavinától, hogy a ti fogalmatok szerint, megvetéssel vissza kellett volna utasítania neki minden gondolatot, mi a kérdéses levél olvasására vonatkozott; de bocsássatok meg, én nem segíthetek a dologon, hogy ő annyira gyarló, s mint a legtöbb nő, kíváncsi is volt, mely hiba már Éva anyánk ideje óta, oly gyakran tévuttra vezette a nőket.

A kis terem Pahl asszony házában fényesen meg volt világítva, valamint a két másik szoba is, melyek igen tisztára és csinosra kitakarítva, valami ünneplés színezetét viseltek magukon. Pahl asszony a konyhában volt s a karácsony esti vacsora rendezésével foglalkozott. Elin a leányok szobájában a karácsonyi ajándékokat peccseltelte le. Lavina nyugtalanul járt fel és alá az alsó teremben, s minden neszre figyelt. Végre kopogtattak az ajtón, Lavina az ajtóhoz ugrott s felnyitotta azt. Ljung tanácsos inasa állott ott egy csomaggal kezében.

„A tanácsos ur küldi ezt,“ mondá, s a csomagot átadva távozott.

Lavina éppen beakarta zárni az ajtót, a mint azt kívülről ismét nyitotta valaki. Lavina az ezredes levelet szemeivel találkozott. Egy csomagot és egy levelet nyújtott át neki.

„Holnap elvárom feleletét, ha Nikandes költeményeit visszaküldi,“ mondá az ezredes és eltűnt. (Folyt. köv.)

TÁRCZA.

A rágalom.

(Beszély.)

Shwartz Mária Zsófia után.

(Folytatás).

Karácsony estéjének reggelén Lavina elment hazulról, hogy néhány próbb karácsonyi ajándékot vásároljon. A mint az ucaza szegletén a másik utcába fordult, az ezredessel találkozott.

„Jó reggelt Lavina kisasszony! már ily korán az utcán,“ szólta meg az ezredes a leánykát, s haladni kezdett mellette. „Epen kitekinték ablakomon, láttam, hogy a kisasszony távozik hazulról, és siettem, hogy találkozzam önnel, mert néhány szó közleni valóm van.“

„Ez esetben arról otthon is beszélhetünk, mert nem lesz a legjobb hírű reám nézve, ha ezredes ur kisérni fog,“ felelé Lavina zavarodottan.

„Nemde Ljung Arthurral nem bánna kegyed ily szigeruan?“

„Hiszen ő unokatestvérem,“ felelé Lavina, s csudálkozva tekintett az ezredesre.

„No de ne beszéljünk tovább e tárgyról. Oda haza én kegyeddel nem beszélhetek, mert a mit mondani akarok, az csak kegyedre tartozik, s azt csak kegyednek lehet hallani.“

„De itt az utcán nem lehet a felől beszélni; ígérje meg kegyed tehát, hogy a nővércnek ígért könyveket, melyeket ma estve fogok elküldeni, kegyed vendi át. Az első kötetben egy levél lesz kegyedhez czimezve, vigye ki azt, és ha egyedül leend, olvassa át. Ne tagadja meg ezen kérelmet. Gondolja meg, hogy első kérelmem mit önköz intézek. És most távozem, nehogy társaságom jó hírnevének ártalmára legyen.“

S a nélkül, hogy Lavina feleletét bevárta volna, távozott.

*** Irányi Dániel nyilatkozik lapjában, hogy a „Madarász-gyűlés“ nem a 48-as párt gyűlése volt, hanem csak a 48-as polgároké, s határozatai csak az ott jelenlévőkre vonatkoznak.

*** Pest város tanácsánál az ügyiratok annyira meggyűltek, hogy a tanácsnak két részre kellett oszlania a folyó ügyek minél gyorsabb elintézése végett.

*** Mezey József világtalan költő, ki évekként elzött, míg szemévilágát bírta, sikerrel művelte a festészetet, összes költeményeire előfizetési felhívást bocsátott ki; műveinek ára 1 frt. leendő. A szerencsétlen embert most egy jó szívű urnó tartja a kegyelem sovány falatjaival.

— A nov. 23-ki Deákparti értekezletben Lónyai egy határozati javaslatot terjesztett elő, miszerint oly bizottságot kiküldésért kívánja a képviselőház által elhatároztatni, mely addig is, míg a számvizsgáló felállítatik, a zárszámadás főbb tételait megvizsgálja. Zsedényi kimutatta a kívánat tökéletlenségét, s Klapka is úgy nyilatkozott, hogy az alkotmányos életben ilyen hallatlan dolog. — Félíg megvizsgálja, félíg nem! No ez ugyan nevéstéses valami. — A pénzügyi bizottságot elfogadta az igazságügyministeri költségvetést, kevés változtatással.

Cecilia napján.

Visszaemlékezés a debreczeni országos dalárünnepélyre. (Folytatás.)

A zene- és dalképeség által sok ifju szerzett már magának jó barátot, pártfogót, magasb műveltebb körökbe juthatás, kitünő élvezeteket, a társadalomban előnyös helyzetet.

Igy történt ez Debreczenben is az aradi diákokkal. Szép énekek, finom, művelt, ildomos modorok miatt csakhamar a közönség, főleg a nők kegyenczei lőnek az elegáns, csinos, ügyes, kedves fiuk.

Hogy is ne? Hát mondott-e valaha költő nagyobb igazságot, mint mely a következő versszakban van kifejezve: „Musik ist der Schlüssel zum weiblichen Herzen, Da schleicht sich melodisch mit Kosen und Scherzen.“

Ha jól tudom, a minden szép és nemes felkarolója, Csanak József ur egy estélyt is rendezett a derék ifjak tisztelőre, melynek kiváló kellemet kölcsönöztek a jelen lévő szép hölgyek.

Nem tudom, hű tolmácsai voltak-e barátnők közvéleményének, s nem sugtát-e meg a csábhangu Ariónok és Orpheusoknak a debreczeni szépek afeletti méltó apprehensióját, hogy oly kevés számmal, vagy talán nem is voltak képviselve a verseny estéjén a népkertben rendezett, ezeregyéjszakai tündérfényvel ragyogó báljén.

Bizony ezért megérdemlették a debreczeni hölgyek kalkulus-könyvében olyforma osztályjegyet, minőt a legkitünőbb diák is kaphat olykor-olykor hanyagsága, vagy a felelés rendje ránemkerülésének hibás kiszámítása miatt, t. i. egy kis gyenge szekundát.

No de se baj! Majd kikorrigálják esztendőre, vagy kettőre Pesten, Kassán, Komáromban, Kolozsvárt vagy Fiumében.

Nem hagyhatom említés nélkül t. Molnár Ágoston ur kitünő figyelmét és nagylelkűségét sem a derék dalárda iránt, ki, ha jól értesültem, miután uriasan magyar szíveséggel megvendégelte azt, tökéletesen meg lévén győződve azon axiómáról, miszerint az anyagi vívmányok nem képeznek végeztét, de mégis eszközök azok, melyek által a szellem tulajdonképpeni céljaira törekszik, az egyleti elnök, ifj. Kis István ur Ferencknek tetemes pénzbeli ajándékot nyújtott át az egyleti pénztár számára.

II.

Miként a kis gyermek esemegefalatjainak legizletesebbét szándékosan utóára hagyja, hogy tovább tartó kellemes szájíz maradjon utána, úgy én is cikkem vége felé közeledtére hagytam az aradi felgymnasiumi dalkör debreczeni diadalának fénypontját, a kitünően sikerült műversenyt.

De szőljen e pontra vonatkozólag helyettem a Magyarországi és a nagy világ“ című jeles képes lap 1868. 40. számában Vajda Viktor zeneművész hivatott tolla.

„Az aradi felgymnasiumi dalkör — gyomond ő — rendkívül lelkesültséget idézett elő 16-20 éves fiúk állottak itt szemben, számra nézve 21-en, a jól iskolázott régi dalárdákkal, nyalka karnagyokkal, Nagy Sándorral élőkön, s mindnyájan az ifjúság költészetére és hevével, szép hangokat, összevágó s minden részletében finomul kidomborított dallamot hozván magokkal. A fekete kalap, zöld szalag s árvalányhaj különben is elfeledhetetlen marad sok hallgatóra nézve, különösen a hölgyeknek tetszett nagyon, mit az ismeretlen fiatalok a „Párizsi ifjúság“-ról annyira igaz melegséggel énekeltek.“

Eddig a műítész. Ez igazságos ítélet, de meg az általános közvélemény szerint is, méltán megilletette volna őket a négy pályajutalom valamelyike.

Voltak sokan műértők, kik igen hangsúlyozták közvetlen a verseny után e derék ifjak dalárdájának számára a második vagy harmadik jutalmat.

De a pályabírák nem a jelenre, a jövőre voltak inkább vonatkozóssal.

— Nagyon fiatalok még, elbiznák magokat, — mondák ők — még kitudná meghatározni, mily metamorphosison fog hangtejjök, most ugyan még fátyolozatlan hangerejük keresztülmenni, s elűtök őket minden jutalomtól!

Az az nem ütök el. A hajdankor kolosszális szellemi s anyagi műveltségének egyik főképviseleje, a görög nép, virágzásának korszakában 20 millió honfit számlált.

Szörványosan lakott hazájának sporadikus kontinensén. Egymással sokszor egészen az elkésredésig mérgesedett, ellenséges viszonyban állott, s emésztette ádáz harczaival egyik faj a másikat.

Voltak azonban szellemileg összetartó intézmények, melyek között olvassuk a nagy nemzeti játékokat is, különösen pedig az olympiait.

Ugrás-, futás-, öklözés-, a réztányér (discus) vagy nehéz érczkarikának a magasba feldobása-, versenykoszisz-, vagy lovaglásból állottak ottan a versenyek. (Vége köv.)

Belföld.

*** Pozsonyban az ottani közkórházba egy elítélt rabot szállítottak, ki azonban a betegséget csak színlelte, mert szombaton délután onnan megugrott. A jó madár a zár feltörésben lett hirhedtté.

*** A horvátországi tébolyodottak, a horvátországi ministerium közbenjárása folytán, addig, míg az ottani országos tébolyda elkészülhet, a magyar országos tébolydában, a lipótmezőn fognak gyógyítani. Bizony eddig is volt nálunk elég tébolyodott a tébolydán kívül is.

*** Temesmegyében 189 helység közül 22-nél a tagosítás már megtörtént, s 62 nél munkálatban van; a többi 105 helységben pedig még az előmunkálatok sincsenek megkezdve.

*** Hazánkban Klatzer Feri gondokaművész körutat szándékozik tenni, meglátogatja Aradot, Temesvárt, Váradot, Debreczent, (nekünk is lesz tehát szerencsénk!) továbbá Kassát és Eperjest.

*** A Nagy-Várad és Érmihályfalva közötti vasútvonalra vállalkozott társulat, az alföldi divel szerződve, az érintett vonalt az utóbbi fogná kiépíteni, ha azt az országgyűlés megszavazza. Ezen kis szárnnyal az északkeleti pályát az alföld-fiumével kötné össze.

*** A Tisza nagyon megáradt a mult heti tartós esőzések következtében. A vízár veszélye elmult ugyan már egyelőre, de a folyam még most is féktelen s egész darabokat szaggat le a partokról. Egy ily darab épen akkor zuhant alá, midőn egy két lovas kocsi haladt el rajta; a lovakat, kocsit elnyelte a hullám, s a kocsist nagy bajjal lehetett csak megmenteni.

*** Bánrévitől Murány felé tervezett vaspálya vonalozási munkálatai a napokban kezdetek vesp. E vonal Bánrévitől Tornaaljáig a rosnyói vasúttal egy nyomon haladna, ez utóbbi iránytól azonban Tornaalja közelében eltérve a Sajó völgyet Beretkénél hagyván el s innét Jolsva érintésével vezetnének Murányig.

*** Csetneken az idej termés közepserűn alóli volt, a hosszan tartó szárazság mindent semmivé tett, különösen a dohány termés oly silány, mely a dohány természetét kezdetétől fogva egy év terméséhez sem hasonlítható, annyira, mikép a természetök által várt dohány mennyiség néhány mázsára apadt; szomorú sors vár tehát a csetneki lakosokra, kivált, miután még az adó hátralékok is épen e napokban végrehajtás útján beszedetvén, sokan utolsó filléreiktől is megfosztattak.

*** Csak jó a királyi biztos! Szegeden Rádai gr. kir. biztosnak egy nevezetes postai sikasztást sikerült kinyomozni. Okt. elején Pesten Hatzfeldre szóló, 3680 frtal terhelt levél adatott fel, de a pénz tévedésből a sz. huberti állomáson szolgáltatott ki. Később reclamálták ez összeget, a gyanyu mindjárt Verner József sz. huberti postamesterre esett, miért is jegyzőkönyvei egy szakember által megvizsgáltattak, de az eredményre nem vezetett. Az esetet bejelenték Rádainak, ki egy postastizt kiséretében Ristic trvszéki ülnököt küldte ki vizsgálatra, s ezek vallatásaira Verner ellenmondásokba keveredett, végre bevallott mindent, s a pénz 225 ft hiány megkerült. A bűnös tisztességes családból való, melyet ő gyalázott meg; 46 éves, két gyermek atyja.

A dalmát csatateréről.

— A legújabb hírek egyáltalában nem igazolják azon várakozást, miszerint a fölkelés könnyedén és hamar elnyomható lenne. Már azon körülmény, hogy a csatateri általános tudósítások több napról elmaradtak, azt gyaníttatja, hogy csapataink előhaladása és sikeres működése akadályokba ütközött. —

Legújabb távirati tudósítások szerint a fölkelők „oly erős sziklák közé vették magokat, melyek bevehetlennék; úgy, hogy további hadműveletek lehetetlenek.“ —

Azonban a csapatkudések Dalmatiába folyvást tartanak. — Az a hír, hogy Mierozlavszky részt venne a fölkelésben, alaptalan, mert ő, barátaihoz intézett bizalmas levelekben kinyilatkoztatta, hogy magyar seregek ellen nem fog harcolni. — A dalmatiai francia consul jelentéséből az vehető ki, hogy Montenegróban nagy izgatottság van, a harcsvágy általános, a montenegrói fejedelem 40,000-re véli emelhetni seregét.

Külföld.

— Poroszországban a legközelebbi napokban a közigazgatási ministerium 1870-ik évi költségvetése felett folyt az általános tárgyalás, melyben Berger képviselő neheztelte, hogy a közigazgatási ministerium az összes államjövdelem 1%-át fölemészti oly célokra, melyek a közigazgatás érdekeivel nincsenek semmi összeköttetésben. Utána többen a közigazgatási ministerium helyett népgazdasági ministerium felállításának szükségét hangsúlyozták; azonban az előterjesztvény mégis az általános vita alapjául elfogadtott. — Azon reform foglalkoztatja itt főképp az illető köröket, melyet az új pénzügyminister az államadók törlesztésére vonatkozólag előterjesztett, miszerint az adósságokat évitörlesztési részletekre kívánja felosztani, mely javaslat csak is a deficit miatt hozatott szönyegre. Azon vélemény tartja fen magát irányadó körökben, hogy az államadók törlesztése csakis azon esetben volna maga után hasznos, ha az adókból volna a törlesztés az államra nézve még kedvezőtlenebb lenne. Az új pénzügyminister terve is abban öszpontosul, hogy a fölszög-jövdelemből legyenek a törlesztések teljesítendőek. — A király a Letzlingeni vadászatok alkalmával a vidéki földbirtokosokat és hivatalnokokat a királyi asztalhoz hivatván, megvendégelte. Károly romániai fejedelmet nevével együtt mindenütt nagy kitüntetéssel fogadták. — Legnagyobb feltűnést okozott legközelebb Ziegler képviselőnek a képviselőházban Mühlér vallásügyi minister elleni beszéde, melyben felkiáltott: „e miniszterrel nem lehet vitázni, le vele!“ mit felhangon nyilvánult tetszésnyilatkozatok követtek; még a jobboldalnak is tetszett e megrovás, mert általános ingerültség van a minister ellen a miatt, hogy kijelentette, mikép a tanítók özvegyei és árváiról nem akar gondoskodni.

A minister, ki különben bőbeszédű, némán maradt és elhalványodott. A közvélmény elítélte; le kell lépnie!

— A Franciaországban híresztelt ministerválságokat megczáfolják; maga a Moniteur is, Olivier Emil közlönye is tagadja, hogy Olivier Párisba hivatott volna a császár által cabinet alakítás végett. Azonban, bármikép hangozzanak e czáfolatok, tagadni nem lehet, hogy ministerválsági jelek mutatkoztak a császár közelében. — A francia püspökök többségének véleménye ellene van a pápa csalhatlansági hitágazata megállapításának, s így több mint valószínű, hogy a francia főpapok a XIX-ik század polgárisultságát nem fogják compromittálni.

— Konstantinápolyból érkezett táviratok megerősítik, hogy a szultán és az egyiptomi alkirály közt csakugyan törésre került a dolog. A török cabinet kijelentette, hogy később leköszönni, mint e tárgyban engedni.

— Konstantinápoly nov. 23. Khalil bey az alkirály rokona küldetett el Cairóba az ultimatummal.

— Madrid nov. 23. A cortes elrendelte azon okmányok előterjesztését, melyek a Spanyol — és cubai fölkelők egyetértésére vonatkoznak.

Prim a cortes többségből álló egyik gyűlésen kijelentette, hogy az olasz király szavát adta, a génuai herceg jelöltsége elfogadása iránt. — Azon indítvány, hogy Lesseps az emberiség iránt tetteivel érdemeseitette magát, elfogadtatott.

Különfélék.

A római zsinat.

.. A ki tudja, hogy a r. cath. egyház még napjainkban is mily hatalmas állást foglal el az államban és az egész társadalmi életben; és a kinek tudomása van azon tervekről, melyekkel a pápai curia jelenleg foglalkozni látszik; az előtt megfogható lesz azon nyugtalanság és aggodalom, melylyel sokan az összeülő zsinat elé tekintenek; mert sok jelenség oda mutat; hogy a zsinatban az ultramontan párt nem akar a r. cath. egyháznak csak belügyeire vonatkozó határozatokat hozni, hanem a lelkiismeret körén túl lépve, világi hatalmat igyekszik ujjal megszilárdítani.

Mint az „Allg. Zeitung“ tudósít, a zsinat atyái két táborra fognak oszlani. Rómában már tudják, hogy a püspököknek egy tekintélyes része nem szándékszik elvállalni azon engedelmes szerepet, melyet az egyszerű szavazásnál részükre kigondoltak a curiánál. A német püspökök közül pedig igen sokan ellene vannak új hitcikkék készítésének is. Sok püspök fél a pápa csalhatlansága tanának messzeható következményeitől; és azt hiszik, hogy ezen új dogma a r. cath. egyház hiteinek miveltebb osztályát, ha nem is külső, de mindenestre belső szakadásba hozza az egyházat.

Már három részről: Magyar-, Cseh- és Németország főpapjaitól ovakodásra intő, figyelmeztető iratok mentek a pápához, melyekben ezek sürgetve kéri az egyház fejét, hogy a zsinatot ne kényszerítse a „pápa

nálhatását. S így a félreértésből keletkezett általános megrovás a szemlést tiszt személyére nem érhető.

* * * **Az újdonságok közé** kell már azt is írunk, hogy valahol a kövezetet csinálják. Ezért említjük meg, hogy a hagymatérén és a nagy-templom mellett egy kis darab helyen új gyalogjárdát raktak. No csak tovább, ha már bele kezdtek.

* * * **Miklós utcán** is igen alkalmas burkolat lehet. A minap egy bérkocsis felakarván menni a csinalatlan „csinált” utra, azt semmiképen nem teheté, inkább feldült a kocsija (persze, hogy) a sárba; ő pedig szépen arcra vágódott, s ott hagyta a földön photographiáját, képzelhetjük, hogy megtörténhetett volna máson is.

Fővárosi értesítő.

= Pesti fecsegések. (Vendéglő a „nap”hoz. — Szegény miliomosok, gazdag koldusok. — Boldog szerencsétlenek, és szerencsétlen boldogok.)
„Hej, be szép az a Pesti, Istenem be szép! Benne milyen úri, s nem kevésbé a nép!” Így kiállott fel egyik koszos költőnk szerint a „falusi kis leány Pesten.” S valóban sok igaza volt e falusi kis leánynak. Az, ki e fővárosi életet csak felületesen, a külső máz, a csillogás után ismeri, mily boldogoknak tarthat minket, kiket sorsunk a fővárosi zajok tömkelegébe bele dobott. Ó mi valóban boldogok is vagyunk, mi boldog pestiek! — no már úgy a váci utcai sétálók és kirakatok után itélve.

De fordítsuk meg a kép lapját — ne rettenj meg nyájas olvasó, nem akarom arra mindazon sötét szünet felrakni, mik metalan rendelkezésemre állanak, hanem ezuttali fecsegésemben félrevonom a fátyolt az avatatlank előtt a maga teljességében nem ismert fővárosi nyomor felől, melyet az uton utfélen szemünkbe ötlő fény, cizczoma, ácsillogás oly ügyesen tud különben elleplezni. — De hol marad e czimben ígért nagyszerű vendéglő, kérdezi a nyájas vidéki olvasó, mindjárt ott leszünk kérem, mert ha a Lipót templom közelében járunk, ahig kell párlépést tennünk azon helyig, melyről éppen fecsegni akarunk. Valahogy azt ne gondolja a t. olvasó, hogy valami részvényekre alapított új vállalatról van szó, — az új vállalatoknak ezuttal szűnideje következett be, — a sok bukás, meg az a sok temételen pénz, mi a magyar pénzügyminister kimutatásában feleslegként schwarcz, auf weiss a papíron többletezik, az időtájt rettenetes elvették a részvénytársulatok alapításától a kedvét minden főképezés halandónak. Vagy talán Duchange ur vett bucsut Európa, már tudniillik dunaparti Európa szálloda kapufélfájától, s nem elégedve meg egy egész világrész protecturaturával, a mindenség felett uralkodó nap védszárnyai alatt akar világra szóló intézetet nyitni, az emberi azon szükségletek kielégítésére, melyért, hogy naponként meglegyen, a közös iskolából semmi szín alatt ki nem tiltható miatyánkban mindennap eszeni szoktak.

Bár mind a részvényhotel, mind az Europa, fényesen vannak felszerelve, s mindkettő világra szóló hírrel bír, de mi ezen felszerelés azon vendéglőjéhez képest, a melyet „A nap” czime alatt akarunk bemutatni neked nyájas olvasó. E vendéglő éterme minden évszakban ujonnan rendeztetik be, a világítás tökéletesen megszépítené még azon gázkandelabereket is, melyek annyi év után a debreczeni színház előtt valahára — átadattak rendeltetésüknek. A mi meg a fűtés egy

meretőségét illeti, annak pártját találni plane lehetetlen, s a felszolgálás pedig egészen az egyenjogúsítást elvére van alapítva, a mennyiben csuffá teszi a szolgáltatást mindazon vendéglőkben, hol a borraivalóknak éppen nem demokratikus intézményének befolyása alatt áll a vendégeknél lassabb, vagy gyorsabb kiszolgálása.

E vendéglő magasztos földézetét a szép, néha kék, néha felhős szürke ég képezi, a világítást a nap eszközi, melyről a vendéglő nevét kölcsönöztük, s télen nyáron a légfűtés van alkalmazva. Egy talicskán roppant pléhszerpenyő áll, benne izzó szén, s ennek tetején terjedelmes kondér párjával, az egyikben bableves, a másikban káposztás haluska — fekete mint a vargakerti föld — párolg. Az előbbi adagja három, az utóbbi hat krajczár. A szegény éhes napszámos, az átfagyott rongy és csontszedő, a béna koldus várván várja 12 órákor a szokott helyen a vándor vendég megérkezését, s miután tény az, hogy az éhség a legjobb szakács, őh mily izlettesnek találja a sok szegény gyomor e csokak előtt csömörletes kotyvalékokat.

Ez a vendéglő „a naphoz,” melyet itt Pesten azon nép nevezett így el, melyet még fagytaban, éheztebben sem hagy el egészen jó kedve és humora.

A ki úgy 12 óra tájt a lipótvárosi basilika melletti téren keresztül megy, az megszemlélheti, hogy nem mese az, mit itt elfecsegtünk, s tudunkkal ez nem az egyedüli vendéglő, mely a naphoz czimezve a szegénység legszerencsétlenebb osztályának egyik jótéteményeit tekinthető.

Vasárnaponként a vándor vendéglős emeltebb hangon tudatja vendégeivel az örömhírt, hogy ma 15 krajczárért háromféle étel áll rendelkezésükre; s a harmadik fazékrol ónelégült arczal emeli a fedőt, melyben rizs, hus és burgonya puhára főzve békés egyetértésben várják, ha nem is vég, de még is részbeni elpusztulásokat, — mert hiszen tudjuk, hogy a természetben semmin-k elveszni nem szabad.

De vajon azon dusszagdagok, kik naponként ezeket és ezeket tesznek a kártya, a börzejáték koczkájára, s összehalmozott gazdságukkal és kincseikkel soba nem tudnak megelégedni, sőt még ha tönkrejutnak is a valóban szegényekhez hasonlítva, még mindig krocuzsi vagyon felől rendelkeznek, s bőségben tobzónak, vajon tudják-e ezek, vagy gondolnak-e arra, hogy vannak oly nyomoru sorsban élő teremtmények, kiknek naponként az éhség és a hideg kinjaival kell küzdeni, kik a napi munka után csatornában és legalább a szőlőtől védelmező árokban várják az új nyomorúságokat hozó nap virradását, s ha a megfagyástól félelem végre valami pálinkabódéba hajtja be őket, annak egyik szegletében, e lassu méregből néhány krajczár ára mellett fagyaczogva lesik a napnak némi meleget mégis ígérő első sugarát, vagy azt, hogy a dagadó párnák közül ásitva feltápaszkodó rendes emberek egyike, szitkozódva dobjon pár krajczárt a nyomorult és szemtelen koldus nép markába.

Óh, az a hideg, óh, az a éhség! mily boldogok is azok, kik a szegény fővárosi koldus nép telének e két ijesztő rémét csak hírből, hallomásból ismerik. Fáj a kebelnek e nyomor még látni is, hát még azok mit érezhetnek, kiknek bőség és boldogság helyett a vaknak festett sors csupán ezt adta osztályrészül? S daczára mindennek, mégis mily találó volt azon elnevezés, melyet Jókai egyik jeles regényének adott. Ó mily sok igazat foglal magában ezen czim: „Szegény gazdagok!” Kiket a sors jobb keze megáldott, kik nem ismer-

Lavina több bevásárlást tett, de ezt nem a szokott érdeklődéssel végezte, mert az ezredes levele igen nagy szegyet ütött fejébe; kíváncsi volt tudni, hogy mit tartalmazhat az, s hogy elmondja-e az egész dolgot anyjának; de ez esetben anyja meg fogná őt akadályozni annak elolvasásában, s erről azonban nem igen örömet mondott le. Talán szerelmes levél lesz az? E gondolatnál Lavina elpirult, s nem tudta megakadályozni, hogy szive hangosabban ne dobogjon.

Lavina képzelmeben a regény világ sok képei tünnek fel; valóban hitte azt, hogy az ezredes a levélben kezét kéri meg, s már mintegy látta magát szellemileg a nemes lelkűt játszani, ki Arthur kedvéért a gazdag előkelő ezredesről lemond.

Lavina örült, és szerencsésnek érezte magát e felett, hogy vele ez történt, vele, ki oly elvonultan élt, s az eredmény az lett, hogy semmi áron nem akart lemondani a levél olvasásáról. Azon nagy és nevezetes elhatározás érlelődött meg benne, hogy csak akkor fogja tudósítani édes anyját, Elint és Arthurt, ha már az egész ügyet ő maga, idején befolyás nélkül elvégezte.

Tündöklő szemekkel, büszke magatartással és hangosan dobogó szívvél érkezett haza.

A nap igen hosszúnak tetszett Lavina előtt, mert roppant türelmetlenséggel várta az ígért levelet, s annyival inkább, mert eddig még seki nem szólt előtte szerelméről.

Arthur és ő gyermekségüktől kezdve mindig együtt voltak, kölcsönös hajlamuk azóta nőtt és szellemük változott át, a nélkül, hogy arról valaha szóltak volna egymásnak. Úgy állott a dolog, a mint azt Lavina mondotta volt; érezte szívében, hogy Arthur őt szerette, s hogy férj és feleségnek kell lenni belőlök. A lélek hallgatásának szövetsége volt ez, melynek nem volt szavakra szükség, hogy megértessék.

Soha senki nem említette a családban és környezetben, hogy Arthur férjed fog lenni, soha nem mondotta Arthur, hogy nőmmé leendesz, s Lavina azt még is elhatározott dolognak tartotta. Bizonyos, hogy sem

rik, csupán hírből a nyomor, kik védve vannak a szűkölködés és az elemek ellen, ő ezek még csak való segítségemmel sem bírhatnak azon életmódról, melyet a szegény nép közül oly sok ezernek a panasza egyetlen jójánálkül folytatni kell. De ha nem mind arany az, a mi fénylik, s ha szemünk átlát a szítán, ha kezünk tudja, miként kell félrebbentennünk a világot káprázatos csafarangokat, ha bele pillanthatunk a lélek mélyébe, s nem csupán a külső, a csalékony álaraz után itélünk, ő mily bámulva veszszük akkor észre, hogy a szerencsétlenség éppen ott tanýáz, hol a felesleges bőség fénye az ingy-szenvedők szemét elvakítja, s hogy éppen a szegénynek csendes szerény konyhájában, melyre csak számalommal gondolunk, gyakran a boldogság és megelégedés napjának tavaszi sugarával találkozunk. Innen adtuk fecsegésünk utolsó czikkének a czimet, „szerencsétlen boldogok, és boldog szerencsétlenek.”

No de elég ebből annyi, ezt is csak azért fecsegttem el, hogy minket „boldog pestieket,” valahogy tud boldogoknak ne tartson a nyájas olvasó, s igérem, hogy legközelebb valami vig, neveltető tárgyat fogok fecsegtollam alá erőszakolni.

Isten velünk.
* * * **Csengeri Antal** — hir szerint — az alakítandó államszámvevő-szék elnökségére volna kizemelve a kormány által, de ő ezt nem akarja elvállalni.

* * * **A hírlap bélyegeltörlesztéről** szóló törvényjavaslatot — mint mondják — a pénzügyi bizottság is elfogadta — nagy szótöbbséggel. Most már bizonyosnak tarthatjuk, hogy az országházban is teljesülni fog e régi közös óhajításunk. Megszabadul korszerűtlen békójától a sajtó, melyet eddig a kormány párt is „kegyeletés” hévvel tartott rajta. Lesz tehát mégis valami, a miről az ellenzékiek is elmondhatják: no ez „vivmány.” Ha Andrassy ithon volna, bizonyosan ezt is saját vivmányai közé sorozná.

* * * **A „Hon” keddi esti lapja** másfél hasábon közöl „zsványkrónika” czimvel egy bünsorozat, de ezek még csak a „legújabb időből” valók.

* * * **Frohner pesti szálloda** tulajdonosról hírelték, hogy a pénzkrisis folytán ő is megbukott. Azonban e hírt most már némelyek alaptalannak mondják. Mi is örvendünk az ily hírek megczafálásának.

* * * **A pesti jogászok**, bálykra vonatkozólag tartott gyűlésükben azon sajtócsapás kérdés merült fel, hogy magyar, vagy német ruhában jelenjenek-e meg a vigalmi helyen? — És még sajtócsapás a b b, hogy össze nem tudván egyezni, szavazásra került a dolog, s legsajtócsapás a b b, hogy két szótöbbséggel elhatározták frakkban és bugyogóban jelenni meg. A magyar-ruhás párt nem akart lágtitni, ivet boesátott el, melyre az elvrokonok írják fel neveiket. Na már a debreczeni jogászok ily kérdést...

* * * **Hiába, Pest csak Pest!** Ott már a tolvajlást omnibuszokon is gyakorolják. S különös, hogy e jó madarak is jobban rokonszenveznek a nökkél, legalább a tolvajlást leginkább nőknön követik el. Csak vagy kettőt kellene példásan büntetni, — ha volna kinek?

* * * **A kis főherczegnő Mária** (Amália, Valéria) a királyné utazása esetében Pesten marad, írják róla, hogy már kissé járt is tud, (szül. 1868. apr. 21.) és magyar s angol nyelven is beszél keveset.

anyja, sem Elin soha nem gondoltak erre, mert Arthurnak Lavina iránti hajlamában nem láttak egyebet a rokon baráti érzelménél. Nem lehet tehát rajta csodálkozni, ha Lavina egy 18 éves leány élénkségével, kíváncsiságával ohajtotta tudni, hogy miképen szoktak egy leány előtt szerelméről beszélni. Hogy a levél erről fog szólni, a felől Lavina bizonyos volt, mert igen jól emlékezett még az ezredes forró pillantásaira, s bár menyire ártatlan legyen is egy nő, még is, mintegy ösztön szerileg észreveszi azt, ha egy férfi által szeretetik.

Ti talán, kissé szigorubb gondolkozásu olvasónőim, azt kívánhatnátok Lavinától, hogy a ti fogalmatok szerint, megvetéssel vissza kellett volna utasítania neki minden gondolatot, mi a kérdéses levél olvasására vonatkozott; de bocsássatok meg, én nem segíthetek a dologon, hogy ő annyira gyarló, s mint a legtöbb nő, kíváncsi is volt, mely hiba már Éva anyánk ideje óta, ő gyakran tévutra vezette a nőket.

A kis terem Pahl asszony házában fényesen meg volt világítva, valamint a két másik szoba is, melyek igen tisztára és csinosra kitakarítva, valami ünnepest színezetet viseltek magukon. Pahl asszony a konyhában volt s a karácsony esti vacsora rendezésével foglalkozott. Elin a leányok szobájában a karácsonyi ajándékokat pecsételte le. Lavina nyugtalanul járt fel és alá az alsó teremben, s minden neszre figyelt. Végre kopogtattak az ajtón, Lavina az ajtóhoz ugrott s felnyitotta azt. Ljung tanácsos inasa állott ott egy csomaggal kezében.

„A tanácsos ur küldi ezt,” mondá, s a csomagot átadva távozott.

Lavina éppen beakarta zárni az ajtót, a mint azt kívülről ismét nyitotta valaki. Lavina az ezredes fekete szemével találkozott. Egy csomagot és egy levelet nyújtott át neki.

„Holnap elvárom feleletét, ha Nikandes költeményeit visszaküldi,” mondá az ezredes és eltűnt. (Folyt. köv.)

T Á R C Z A.

A rágalom.

(Beszély.)

Shwartz Mária Zsófia után.

(Folytatás.)

Karácsony estjének reggelén Lavina elment hazulról, hogy néhány apróbb karácsonyi ajándékot vásároljon. A mint az ucaza szegletén a másik utcába fordult, az ezredessel találkozott.

„Jó reggelt Lavina kisasszony! már ily korán az utcán,” szólta meg az ezredes a leánykát, s haladni kezdett mellette. „Épen kitekinték ablakomon, láttam, hogy a kisasszony távozik hazulról, és siettem, hogy találkozzam önnel, mert néhány szó közleni valóm van.”

„Ez esetben arról otthon is beszélhetünk, mert nem lesz a legjobb hírű reám nézve, ha ezredes ur kisérni fog,” felelé Lavina zavarodottan.

„Nemde Ljung Arthurral nem bána kegyed ily szigercuan?”

„Hiszen ő okatestvérem,” felelé Lavina, s esudálkozva tekintett az ezredesre.

„No de ne beszéljünk tovább e tárgyrol. Oda haza én kegyeddél nem beszélhetek, mert a mit mondani akarok, az csak kegyedre tartozik, s azt csak kegyednek lehet hallani.”

„De itt az utcán nem lehet a felől beszélni; igérje meg kegyed tehát, hogy a nővérenek ígért könyveket, melyeket ma este fogok elküldeni, kegyed vendi át. Az első kötetben egy levél lesz kegyedhez címelve, vagy ki azt, és ha egyedül leend, olvassa át. Ne tagadja meg ezen kérelmet. Gondolja meg, hogy első kérelmem mit önhöz intezek. És most távozem, nehogy társaságom jó hírnevének ártalmára legyen.”

S a nélkül, hogy Lavina feleletét bevárta volna, távozott.

...vannak a szücsök való...
...melyet a sze...
...arany az, a mi...
...kezünk tudja...
...práztató cza...
...élyébe, s nem...
...élünk, ó mily...
...erencesétség...
...fénye az irig...
...a szegénynek...
...számalommal...
...légedés napja...
...adtuk fese...
...encsétlen bol...

...azért fecsge...
...valahogy tu...
...igérem, hogy...
...fogok fecsge...

...ir szerint —
...cségre voln...
...nem akarja el...

...rlésérő...
...a pénzügy...
...gel. Most mar...
...ában is telje...
...badul korsz...
...ormánypárt...
...hat mégis va...
...hatják: no ez...
...bizonyosan et...

...pja másfél...
...egy bünsö...
...valók.
...loda - tu...
...krisis folyt...
...már némelyk...
...k az ily híre...

...kra vonatko...
...ágos kér...
...ruhában je...
...ég sa j á t...
...gyezni, szav...
...á g o s a b...
...kkban és bu...
...árt nem akar...
...onok irják fel...
...o g a s z o k...

...s t! Ott már...
...S különös...
...nek a nőkk...
...retik el. Csá...
...ha volna...

...ria (Amália...
...marad, je...
...1868 apr...
...veset.

...mert Arthur...
...k egyebet...
...rajta csodá...
...gével, kivá...
...szoktak eg...
...vel arról j...
...igen jól em...
...s bár meny...
...tegy ösztö...
...erettetik.

...ású olvas...
...ti fogalm...
...na utasít...
...l olvasás...
...segíthetek...
...őbb nő, a...
...deje óta, e...

...nyesen meg...
...is, melyk...
...ni ünnepe...
...a konyhá...
...el foglal...
...yi ajándé...
...fel és alá...
...gre kopot...
...felyitott...
...omaggal k...

...a mint az...
...ezredes f...
...s egy leve...

...es költem...
...nt.
...lyt. köv.)

...vannak a szücsök való...
...melyet a sze...
...arany az, a mi...
...kezünk tudja...
...práztató cza...
...élyébe, s nem...
...élünk, ó mily...
...erencesétség...
...fénye az irig...
...a szegénynek...
...számalommal...
...légedés napja...
...adtuk fese...
...encsétlen bol...

...azért fecsge...
...valahogy tu...
...igérem, hogy...
...fogok fecsge...

...ir szerint —
...cségre voln...
...nem akarja el...

...rlésérő...
...a pénzügy...
...gel. Most mar...
...ában is telje...
...badul korsz...
...ormánypárt...
...hat mégis va...
...hatják: no ez...
...bizonyosan et...

...pja másfél...
...egy bünsö...
...valók.
...loda - tu...
...krisis folyt...
...már némelyk...
...k az ily híre...

...kra vonatko...
...ágos kér...
...ruhában je...
...ég sa j á t...
...gyezni, szav...
...á g o s a b...
...kkban és bu...
...árt nem akar...
...onok irják fel...
...o g a s z o k...

...s t! Ott már...
...S különös...
...nek a nőkk...
...retik el. Csá...
...ha volna...

...ria (Amália...
...marad, je...
...1868 apr...
...veset.

...mert Arthur...
...k egyebet...
...rajta csodá...
...gével, kivá...
...szoktak eg...
...vel arról j...
...igen jól em...
...s bár meny...
...tegy ösztö...
...erettetik.

...ású olvas...
...ti fogalm...
...na utasít...
...l olvasás...
...segíthetek...
...őbb nő, a...
...deje óta, e...

...nyesen meg...
...is, melyk...
...ni ünnepe...
...a konyhá...
...el foglal...
...yi ajándé...
...fel és alá...
...gre kopot...
...felyitott...
...omaggal k...

...a mint az...
...ezredes f...
...s egy leve...

...es költem...
...nt.
...lyt. köv.)

Cecilia napján.

Visszaemlékezés a debreczeni országos dalárünnepélyre.

(Folytatás.)

A zene- és dalképesség által sok ifju szerzett már magának új barátot, pártfogót, magas műveltebb körökbe jutást, kitünő élvezeteket, a társadalomban előnyös helyzetet.

Igy történt ez Debreczenben is az aradi diákokkal.

Szép énekők, finom, művelt, ildomos modorok miatt csakhamar a közönség, főleg a nők kegyencei lőnek az elegáns, csinos, ügyes, kedves fiúk.

Hogy is ne? Hát mondott-e valaha költő nagyobb igazságot, mint mely a következő versszakban van kifejezve:

„Musik ist der Schlüssel zum weiblichen Herzen, Da schlecht sich melodisch mit Kosen und Scherzen.“

Ha jól tudom, a minden szép és nemes felkarolója, Csanak József ur egy estélyt is rendezett a derék ifjak tiszteletére, melynek kiváló kellemet kölcsönöztek a jelen lévő szép hölgyek.

Nem tudom, hű tolmácsai voltak-e barátaink közvéleményének, s nem sugták-e meg a csábhangu Ariónok és Orpheusoknak a debreczeni szépek afeletti méltó apprehensióját, hogy oly kevés számmal, vagy talán nem is voltak képviselve a verseny estéjén a népkertben rendezett, ezeregyéjszakai tündérfényvel ragyogó báljén.

Bizony ezért megérdemltek a debreczeni hölgyek kalkulus-könyvében olyformra osztálygyeget, minőt a legkitünőbb diák is kaphat olykor-olykor hanyagsága, vagy a felelős rendje ránemkerülésének hibás kiszámítása miatt, t. i. egy kis gyenge szekundát.

No de se baj! Majd kikorrigálják esztendőre, vagy kettőre Pesten, Kassán, Komáromban, Kolozsvárt vagy Fiumében.

Nem hagyhatom említés nélkül a Molnár Ágoston ur kitünő figyelmét és nagylelkűségét sem a derék dalárda iránt, ki, ha jól értesültem, miután uriasan, magyar szívességgel megvendégelte azt, tökéletesen meg lévén győződve azon axiómáról, miszerint az anyagi vívmányok nem képeznek végeztelt, de mégis eszközök azok, melyek által a szellem tulajdonképpeni céljaira törekszik, az egyleti elnök, ifj. Kishalmi Ferencznek tetemes pénzbeli ajándékot nyújtott át az egyleti pénztár számára.

II.

Miként a kis gyermek csemegefalatjainak legizletesebbjét szándékosan utójjára hagyja, hogy tovább tartó kellemes szájíz maradjon utána, úgy én is cikkem vége felé közeledtetre hagytam az aradi felgymnasiumi dalok debreczeni diadalának fénypontját, a kitünően sikerült műversenyt.

De szólnom e pontra vonatkozólag helyettem a „Magyarország és a nagy világ“ című jeles képes lap 1868. 40. számában Vajda Viktor zeneművész hivatott tolla.

„Az aradi felgymnasiumi dalkör — ugymond ő — rendkívül lelkesültséget idézett elő 16—20 éves fiúk állottak itt szemben, száma nézve 21-en, a jól iskolázott régi dalárdákkal, nyalka karnagyokkal, Nagy Sándorral élőkön, s mindnyájan az ifjúság költészete- és hevével, szép hangokat, összevágó s minden részletében finomul kidomborított dallamot hozván magokkal. A fekete kalap, zöld szalag s árvalányhaj küllönben is elfeledhetetlen marad sok hallgatóra nézve, különösen a hölgyeknek tetszett nagyon, mit az ismeretlen fiatalok a „Párizsi ifjúság“-ról annyi igaz melegséggel énekeltek.“

Eddig a műítés. Ez igazságos ítélet, de meg az általános közvélemény szerint is, méltán megilletette volna őket a négy pályajutalom valamelyike.

Voltak sokan műértők, kik igen hangsúlyozták közvetlen a verseny után a derék ifjak dalárdájának számára a második vagy harmadik jutalmat.

De a pályabírák nem a jelenre, a jövőre voltak inkább vonatkozólag.

— Nagyon fiatalok még, elbiznák magokat, — mondák ők — még kitudná meghatározni, mily metamorphoson fog hangterjök, most ugyan még fátyolozatlan hangerejök keresztülmenni, s elűtök őket minden jutalomtól!

Az az nem ütök el.

A hajdankor kolosszális szellemi s anyagi műveltségének egyik főképviselője, a görög nép, virágzásának korszakában 20 millió honfit számlált.

Szórványosan lakott hazájának sporadikus kontinensén.

Egymással sokszor egészen az elkeseredésig mérgekedett, ellenséges viszonyban állott, s emésztette adáz harczaival egyik faj a másikat.

Voltak azonban szellemileg összetartó intézmények, melyek között olvassuk a nagy nemzeti játékokat is, különösen pedig az olympiai.

Ugrás-, futás-, öklözés-, a réztányér (discus) vagy nehéz érczkarikának a magasba feldobása-, versenykosziszás-, vagy lovaglásból állottak ottan a versenyek. (Vége köv.)

Belföld.

*** Pozsonyban az ottani közkórházba egy elítelt rabot szállítottak, ki azonban a betegségét csak szinlelte, mert szombaton délután onnan megugrott. A jó madár a zár feltörésben lett hirhedtté.

*** A horvátországi tébolyodottak, a horvátországi ministerium közbenjárása folytán, addig, míg az ottani országos tébolyda elkészülhet, a magyar országos tébolydában, a lipótmezőn fognak gyógyítani. Bizony eddig is volt nálunk elég tébolyodott a tébolydán kívül is.

*** Temesmegyében 189 helység közül 22-nél a tagosítás már megtörtént, s 62 nél munkálatban van; a többi 105 helységben pedig még az előmunkálatok sincsenek megkezdve.

*** Hazánkban Klatzer Feri gondokaművész körutat szándékozik tenni, meglátogatja Aradot, Temesvárt, Váradot, Debreczent, (nekünk is lesz tehát szerencsénk!) továbbá Kassát és Eperjest.

*** A Nagy-Várad és Erőmhályfalva közötti vasutvonalra vállalkozott társulat, az alföldivel szerződve, az érintett vonalt az utóbbi fognak kiépíteni, ha azt az országgyűlés megszavazza. Ezen kis szárny az északkeleti pályát az alföld-fümeivel kötné össze.

*** A Tisza nagyon megáradt a mult heti tartós esőzések következtében. A vízár veszélye elmúlt ugyan már egyelőre, de a folyam még most is féktelen s egész darabokat szaggat le a partokból. Egy ily darab épen akkor zuhant alá, midőn egy két lovas kocsi haladt el rajta; a lovakat, kocsit elnyelte a hullám, s a kocsist nagy bajjal lehetett csak megmenteni.

*** Bánrévitől Murány felé tervezett vaspálya vonalozási munkálatai a napokban kezdetek meg. E vonal Bánrévitől Tornaaljára a rosnyói vasutal egy nyomon haladna, ez utóbbi iránytól azonban Tornaalja közelében eltérve a Sajó völgyet Beretkénél hagyná el s innét Jolsva érintésével vezetettnek Murányig.

*** Csetneken az idej termés középszerűen alóli volt, a hosszan tartó szárazság mindent semmivé tett, különösen a dohány termés oly silány, mely a dohány természetétől fogva egy év természetéhez sem hasonlítható, annyira, mikép a természetök által várt dohánny mennyiség néhány mázsára apadt; szomorú sors vár tehát a csetneki lakosokra, kivált, miután még az adó hátralékok is épen e napokban végrehajtás utján beszédetvén, sokan utolsó filléreiktől is megfosztattak.

*** Csak jó a királyi biztos! Szegeden Rádai gr. kir. biztosnak egy nevezetes postai sikerkasztást sikerült kinyomozni. Okt. elején Pesten Hatzfeldre szóló, 3680 frtal terhelt levél adatolt fel, de a pénz tévedésből a sz. huberti állomáson szolgáltatott ki. Később reclamáltak ez összeget, a gyanu mindjárt Verner József sz. huberti postamesterre esett, miért is jegyzőkönyvei egy szakember által megvizsgáltattak, de az eredményre nem vezetett. Az esetet bejelenték Rádainak, ki egy postatiszt kíséretében Ristic trvszéki ülnököt küldé ki vizsgálatra, s ezek vallatásaira Verner ellenmondásokba keveredett, végre bevallott mindent, s a pénz 225 ft hián megkerült. A bünös tisztességes családból való, melyet ő gyalázott meg; 46 éves, két gyermek atyja.

A dalmát csataterről.

— A legújabb hírek egyáltalában nem igazolják azon várakozást, miszerint a fölkelés könnyedén és hamar elnyomható lenne. Már azon körülmény, hogy a csatateri hivatalos tudósítások több napról elmaradtak, azt gyaníttatta, hogy csapataink előhaladása és sikeres működése akadályokba ütközött. —

Legújabb távirati tudósítások szerint a fölkelők „oly erős sziklák közé vették magokat, melyek bevehetlenek; úgy, hogy további hadmiveletek lehetetlenek.“ —

Azonban a csapatkúldések Dalmatiába folyvást tartanak. — Az a hír, hogy Mierozlavszyk részt venne a fölkelésben, alaptalan, mert ő, bará-

taihoz intézett bizalmas levelekben kinyilatkozta, hogy magyar seregek ellen nem fog harcolni. — A dalmatiai francia consul jelentéséből az vehető ki, hogy Montenegróban nagy izgatottság van, a harcsvágy általános, a montenegrói fejedelem 40,000-re véli emelhetni seregét.

Külföld.

— Poroszországban a legközelebbi napokban a közigazgatási ministerium 1870-ik évi költségvetése felett folyt az általános tárgyalás, melyben Berger képviselő neheztelte, hogy a közigazgatási ministerium az összes államjövdelem 1%-át fölemészti oly célokra, melyek a közigazgatás érdekeivel nincsenek semmi összeköttetésben. Utána többen a közigazgatási ministerium helyett népgazdasági ministerium felállításának szükségét hangsúlyozták; azonban az előterjesztvény mégis az általános vita alapjául elfogadta. — Azon reform foglalkoztatja itt főkép az illető köröket, melyet az új pénzügyminister az államadóságok törlesztésére vonatkozólag előterjesztett, miszerint az adósságokat évitörlesztési részletekre kívánja felosztani, mely javaslat csak is a deficit miatt hozottot szönyegre. Azon vélemény tartja fen magát irányadó körökben, hogy az államadóságok törlesztése csakis azon esetben vonna maga után hasznót, ha az adókból volna a törlesztés teljesíthető; míg ellenben új kölcsön melletti törlesztés az államra nézve még kedvezőlenebb lenne. Az új pénzügyminister terve is abban öszpontosul, hogy a fősleg-jövdelemből legyenek a törlesztések teljesítendőek. — A király a Letzlingeni vadászatok alkalmával a vidéki földbirtokosokat és hivatalnokokat a királyi asztalhoz hivatván, megvendégelte. Károly romániai fejedelmet nevével együtt mindenütt nagy kitüntetéssel fogadták. — Legnagyobb feltűnést okozott legközelebb Ziegler képviselőnek a képviselőházban Mühler vallásügyi minister elleni beszéde, melyben felkiáltott: „e ministerrel nem lehet vitázni, le vele!“ mit felhangon nyilvánult tetszésnyilatkozatok követtek; még a jobboldalnak is tetszett e megrovás, mert általános ingerültség van a minister ellen a miatt, hogy kijelentette, mikép a tanítók özvegyei és árváiról nem akar gondoskodni.

A minister, ki különben bőbeszédű, némán maradt és elhalványodott. A közvélmény elítélte; le kell lépnie!

— A Franciaországban hiresztelt ministerválságokat megezőfolják; maga a Moniteur is, Olivier Emil közlönye is tagadja, hogy Olivier Párisba hivatott volna a császár által cabinet alakítás végett. Azonban, bármikép hangozzanak e záfolatok, tagadni nem lehet, hogy ministerválsági jelek mutatkoztak a császár közelében. — A francia püspökök többségének véleménye ellene van a pápa csalhatlansági hitágazata megállapításának, s így több mint valószínű, hogy a francia főpapok a XIX-ik század polgárisultságát nem fogják compromittálni.

— Konstantinápolyból érkezett táviratok megerősítik, hogy a szultán és az egyiptomi alkirály közt csakugyan törésre került a dolog. A török cabinet kijelentette, hogy később leköszönni, mint e tárgyban engedni.

— Konstantinápoly nov. 23. Khalil bey az alkirály rokona küldetett el Cairóba az ultimatummal.

— Madrid nov. 23. A cortes elrendelte azon okmányok előterjesztését, melyek a Spanyol — és cubai fölkelők egyetértésére vonatkoznak.

Prim a cortes többségből álló egyik gyűlésen kijelentette, hogy az olasz király szavát adta, a genuai herceg jelöltsége elfogadása iránt. — Azon indítvány, hogy Lesseps az emberiség iránt tetteivel érdemesítette magát, elfogadattott.

Különfélék.

A római zsinat.

.. A ki tudja, hogy a r. cath. egyház még napjainkban is mily hatalmas állást foglal el az államban és az egész társadalmi életben; és a kinek tudomása van azon tervekről, melyekkel a pápai curia jelenleg foglalkozni látszik; az előtt megfogható lesz azon nyugtalanság és aggodalom, melylyel sokan az összeülő zsinat elé tekintenek; mert sok jelenség oda mutat, hogy a zsinatban az ultramontan párt nem akar a r. cath. egyháznak csak belügyeire vonatkozó határozatokat hozni, hanem a lelkiismeret körén túl lépve, világi hatalmat igyekszik ujalog megszilárdítani.

Mint az „Allg. Zeitung“ tudósít, a zsinat atyái két táborra fognak oszlani. Rómában már tudják, hogy a püspököknek egy tekintélyes része nem szándékszik elvállalni azon engedelmes szerepet, melyet az egyszerű szavazásnál részükre gigondoltak a curiánál. A német püspökök közül pedig igen sokan ellene vannak új hitcikke készítésének is. Sok püspök fél a pápa csalhatatlansága tanának messzeható következményeitől; és azt hiszik, hogy ezen új dogma a r. cath. egyház híveinek miveltebb osztályát, ha nem is külső, de mindenestre belső szakadásba hozza az egyházzal.

Már három részről: Magyar-, Cseh- és Németország főpapjaitól ovakodásra intó, figyelmeztető iratok mentek a pápához, melyekben ezek sürgetve kérik az egyház fejét, hogy a zsinatot ne kényszerítse a „pápa

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel mely tisztelettel tudatni, hogy Debreczenben a Sinay-ház alatt levő **gyufa- és szappan-kereskedésünket** megszűntettük; s hogy ezen kereskedésünket csak is a **debreczeni négy országos vásár** alkalmával,

és pedig eddigi helyünkön, a **napnyugati sor szegeletén** levő saját boltunkban folytatandjuk.

A n. é. közönség bocsás pártfogásáért mely tisztelettel esedezünk

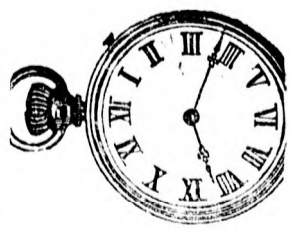
Horn Bernát és neje.
pesti lakosok.

167. 4-5

ANTALFFY LAJOS

órás Debreczenben.

(Boltja a városbaza piaci részén levő „**Török-ház**” emzsett dohány-, szivar- s helygőz-eladási helyiségével egybekötve.)
Van szerencsém a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani a legújabbban készült **órákaramat**, a lehető legolcsóbbára **leszállított áron**, **egy évi irásbeli jótállás** mellett.

Ézüst hengeroóra 4 rubin-írt.	14
köré járó patent üveg-	14-16
gel.	8-10
Finom angol mintára	15-18
Kettős fedéllel	15-18
Kettős fedéllel angol	15-18
Egész aranyozott com-	19-24
passal	12-15
Remontoir	25-36
Horgonyórák, melyeket	
felhuzni soha sem	
kell	40-45
8 napos pendul-óra	19-25

Ezen például felhozott órák olcsóságához képesti jutányos árák mellett ajánlom a n. é. n. é. órámat, francia 8-14 napig járó és új, már vány, alabástrom, bronz s vas öntvényűtökü üvegborított alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.

Schwarzwaldi fali óráim hibetelen olcsó árért, kezelve 1 írt 30 krron számítan egy évi jótállás mellett.

Órákat eszébe elfogadok valódi értékükben, s mivel nálam hársított ár van, s ára minden jószágon rajta van, a csere a t. cz. községgel részéről igen könyű és biztos.

Vidék-róli megrendelések a levél átvételétől számítva 3 nap múlva küldetnek szét, mivel elvem, csak is egész tökéletes kiegészítéssel állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Új torony-órák készítését vagy ócskák kijavítását gyorsan teljesítem.

86. 17-

H I R D E T É S E K.

H i r d e t m é n y.
A cs. k. szabadalmazott **államvasutársaság** tudatja, hogy a f. évi márczius 1-én behozott és május 1-én megváltoztatott

nyári idényi dijszabály
— különböző árúknak a délkeleti vasutvonalon állomásokról állomásokra s Bécsből s vissza szállítására vonatkozólag — **f. évi decsebenben 1-jével**
hatályon kívül téteik.
179. 1-3

Eladó ház.

Varga-utcán a 2182-ik számú **cserepes kőház házutáni földével** együtt örökáron eladó. Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.
180. 1-

Kiadó lak.

A piacon 3 szoba, konyha és **kamara** kiadó.
Nemkülönbön egy vagy két jó háztól való **ifju teljes** ellátásra elfogadtatik.
Értekezhetni a lapok kiadóhivatalában.
177. 2-5

Gazdagférfisnői ruha-raktár.
Van szerencsém tisztelettel tudatni, miszerint azon **kedvező** helyzetben vagyok, hogy a **legelső gyárakból kikerült kelmékkel** és az azokból készített

minden idősakra való férfi-ruhakkal

ugymint: **utazó bundák, férfi szűrők, deák szűrők, országyűlési és kínizsi gubák,** nemkülönbön **attíák, huszár bekecskek, féli asztregán és persianer sapkák;** — továbbá:

Női ruhakkal,
ugymint: **női bundák, kőpenyek, zubbonyok, pongyolkák, bujbélik,** szóval mindenféle férfi és női ruhaneműekkel, raktáramat dusan felszereltem, hogy így a t. cz. közönség igényeinek teljesen megfelelő

— **s a legújabb divatszerinti kész öltönyökkel** — 10 írtól kezdve fel 50, 60, 100 írtig — **készítségel szolgálhatok; — megrendeléseket pedig gyorsan** — s a lehető **legjutányosabb árák** mellett teljesítek. — Maradok tisztelettel

Boda János.
Raktáram: Debreczenben, főpiacz 2195. sz. Teleki-bez cz. saját házamban.
168. 4-6

csalhatatlansága" feletti határozat hozatalra, sem arra, hogy az államegyházi ügyekben a syllabus értelmében hozzon végzéseket. Hogy milyen fogadtatásban részesültek ezen iratok Rómában, lehet gyanítani abból, hogy már a fuldai főpásztori levél is nagy visszatetszést idézett elő a pápánál. Először tekintetbe sem akarták venni ezen iratokat Rómában; később meg is annyi hatásuk volt, hogy „felsőbb helyen” gondolkozóbbakká lettek. Ugy látszik, hogy a curiánál már felhagytak azon szándékkal, miszerint a pápa csalhatatlansága feletti dogmát egyszerű felkiáltás útján állapították meg; mert tarthatni tőle, hogy így nem vihető keresztül. E szándék megváltoztatására nem minden befolyás nélküli volt egy bibornoknak csipős megjegyzése a szatyával szemközt. Midőn, ugyanis IX. Pius pápa azon bibornokot megkérdezte, mi csoda módokat tudna ajánlani, hogy a tervezett zsinati határozatok annál sikeresebben és bizonyosabban létrejöjjenek, a bibornok azt válaszolta, hogy „a szinadi hatás sokkal nagyobb lesz, ha épen nem tanácskoznak, hanem felkiáltás útján, mintegy a sz. léleknek sugallata folytán határoznak a püspökök.

A fuldai pásztori levélnek ama kijelentése ellenében, mely időszerűtlen lenne most új hitezikkel, különösen a pápa csalhatatlanságáról dogmának megállapítása, a jezsuitismust kedvelő püspökök határozottan az ellenkező nézpontra foglaltak el. A jezsuiták magok, minden alkalommal hirdetik, hogy mi sem időszerűbb, mint épen ezen új dogma; és az ő szempontjukból véve fel a dolgot, igazuk is lehet: mert ezen újabb határozatok az ő társaságukat teljesen urrá tennék, tudomány, irodalom és oktatásügy felett, természetesen a r. cath. egyház határain belül. Mert a tervezett dogmák elfogadtatása esetében a jezsuita theologia kánoni érvényre emeltetik, s az egyházi élet vele egygyé lesz olvadva, a mennyiben mindig a rendre, vagy annak szellemére lesz szorulva, részint ama dogmák tanításánál, részint megtámadtatás esetében azok védelmezésénél.

Nagyon meglephette az észak főpapjainak fentebb érintett merev magatartása a pápát különösen azért, mert egészen váratlanul jött. A pápai udvarhoz korábban érkezett tudósítások igen kedvezőnek festették a hangulatot a tervezett határozatokra nézve állítván, hogy a r. Curia a püspököknek feltétlen odaadásukra, engedelmességére oly biztosan számíthat, miszerint soha sem voltak a főpapok készebbek lemondani minden

ítélési és vizsgálódási jogokról a pápával szemközt, mint épen e pillanatban. Hanem — felettebb való csalatkozasukra — ezen édes itálba a magyar esch és német püspökök keserűséget öntöttek, a római főpapokat felriasztották edes álmodozásaikkal, kik napfényt tiszta igazságnak tartották azt, hogy minden igazhívó és jó ker. épen úgy hisz a pápa csalhatatlanságában, mint a Krisztus isteni küldetésében, és az ő valódiságában.

A lajtántuli osztrák püspökök nem tartották jóknak magyarázatot, esch és német tisztársaik példát követni. Sőt közülük való, az egész ultramontán rendszer fő gyámola is dr. Feszler, ki a püspökök közt legelsőben állította fel ama tételt, hogy a pápa csalhatatlanságáról hozandó hitezik természetesen és időszerű lesz. Erdeme azonban el lett ismerve a sz. széknel, a mennyiben a zsinat jegyzőinek főnökévé nevezetett ki; az ő keze sulyosan fog nehezédni a zsinat határozataira. A Curia csak örvendhet magában ezen szerencsés választás felett. Különbön az osztrák püspökök hallgatásának oka a köztük uralkodó véleménykülönbség a zsinaton előforduló kérdésekre nézve.

Az álpokon túli püspökök opportunítási szempontból nyilatkoztak ellene az új hitezikkel felállításának. Épen ilyen szempontból indult ki a francia püspökök nem ultramontán része is, midőn, mint már tudva van, mozogni kezd, hogy a zsinaton ellenpártot képezzen az ultramontán és jezsuita elveket valló püspökök ellen. Hogy az így alakulandó ellenzék képes lesz-e sikeresen működni, bajos volna meghatározni. Mert a sokkal számottevőbb ultramontán párt rögtön előállhat a felelettel, hogy ti — magat a csalhatatlanságáról hiteziket véve fel — nem annak igazságát hoztatok tehát kétségbe, hanem annak csak időszerűtlenségét vitatjátok, és leginkább azért, mert mint állítjátok, némelyek, annak ellene vannak most. Épen ezért kell most — midőn az egyházban egy ily eretniség kezd elharapózni — a zsinat tekintélyével minden ilyen ellenkező eretnek véleményét egyszerűmindentekorra elfojtani.

Mennyivel helyesebb lenne, ha a főpapok e felszeg eljárást elvetve, egyenesen és határozottan kinyilatkoztatnák — a mint azt a német püspökök habár csak általános vonásokban tették: — „a pápa csalhatatlanságáról való tan sem a bibliából be nem bizonyítható; az a ker. világnak sem lelkiismeretében, sem vallásos öntudatában nem gyökerezik.” Ily magatartás méltóbb volna

a püspökökhöz. Ekkor nem volnának kénytelenek az egyedül csalhatatlan és egyedül határozó pápának diadalszekere mellett mint önkéntes foglyok járdalni, hanem biztoslépést tennének azon régi apostoli jogaik visszaszerzésére, miket megcsontított, vagy egészen elragadtattólók. Határozottan ki kellene mondaniok, hogy a pápaság és az egyház nem ugyanazon egy intézmény, és hogy ez utóbbi a pápák minden cselekvése és határozatait nem tétethetik felelőssé. Fél intézkedés és rosszul értelmezett kegyelet az összeülendő zsinaton a r. cath. egyház ügyeit nem csak nem fogja előbb vinni, sőt annak romlását idézheti elő.

(Vége köv.)

Legújabb

— **Ca i r o.** nov. 24. A magyar király ő Felsége 26-kán utazik el.

— **Port Said,** nov. 23. este. Az „Aigle” yacht 15 órai menet után visszaérkezett Suezbe.

— **R i s a n o,** nov. 24. A fölkelőket mióta a nyugoti hegyekbe visszanyomattak, nem lehet látni. — Két nap óta erős esőzés állt be. A csapatok ennél fogva a szabad ég alatti táborozással felhagytak, és a szigeten fedél alá szállásoltattak el.

— **P á r i s,** nov. 24. Hirszerint Olivier bizott meg a cabinet újraalakításával.

— **B u k a r e s t,** nov. 24. A fejedelmi pár díszes bevonulást tartott. A polgári házasság szertartását a fejedelmi pár közt a polgármester hajtá végre. Egyidejűleg 50 romániai nászpar kötö meg a házasságot.

— **B é c s.** nov. 24. A szultán és az alkirály közötti viszály kiegyenlítettnek tekinthető. — A császár nem fog Dalmátiába utazni.

Közgazdaszat.

(E.) Debreczen, nov. 25. Az életárak nem változtak, piacunkra naponta sok tengerit szállítanak, s hamar talál vevőre, ára köblönkint 4 írt 50—70 kr. — Időjárásunk enyhős, az utak még mindig rosak.

Bécsi tőzsde, nov. 25. Cs. arany 5—88, ezüst 122—70.

Felölös szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Oláh Károly.**